

07 娶貓仔某

林志霖

「物件食予清氣，若無，你後擺會娶著貓仔某喔！」聽著阿母按呢講，我趕緊從入去灶竈，共碗底的飯粒仔閣窮窮咧。敢有人捌想過，才彼幾粒仔飯爾爾，是按怎序大人攞會叫咱袂使賸落來？

會記得國校三年仔，猶未到五日節，日頭就炎甲打馬膠路敢若會使烘肉，拄披好的衫一睷仔隨焦，外口曝著日的人逐家攞流汗流洩，規身軀澹澹漉漉，逐口灶冷氣嘛二四點鐘操袂定，隨个仔隨个攞熱甲叫毋敢，毋知欲按怎。

彼年五日節連繼假期，中晝那吹冷氣那配飯，雄雄想起「貓仔某」這個問題，開喙就問阿母、阿爸。阿母笑笑佇邊仔無應話，顛倒是平常時無愛講話的阿爸，連鞭走去敲電話，閣和阿母佇遐嗤舞嗤吡，毋知咧吡啥？越頭隨共我問：「你敢有想欲轉去下港迤迤？」曷使問，一下聽著會使出門，我佻小弟是暢甲坐袂牢，包袱仔隨款好勢，應講：

「阮攞攢好，會使出發矣。」兄弟仔兩個沿路是若厝角鳥仔全款喋袂煞，無一時間的。

轉來到庄竈，看著阿公、阿媽有夠歡喜的，毋過阿公隨講：「今仔日較早去身軀洗洗咧，下暗愛較早睷，若無，明仔透早愛足早去園裡，是會袂赴喔！」我佻小弟喙裡應

好，心肝內想講阿公穩會載阮去耍，落尾想起來，阮真正是七月半鴨仔——毋知死活。

隔轉工天猶未光，阿媽就來喊阮起床。我都捎無頭摠，猶咧覘神，一下到位才發覺毋是來耍，是欲來作穡。今害矣，予人載來薅蒜頭，園仔遐爾闊，對頭開始，是欲做到底時？就按呢自天拄光開始，跔落去共蒜頭薅起來、敲塗、提鉸刀剪頭剪尾、裝布袋、揸起去車頂，那做那曝日，那向那滴汗。

一直做到日頭落山，規園頭的蒜頭鉸了，才收擔轉去。等到洗身軀的時，才發覺家已跔落跤會掣，腰痠背疼強欲袂振動，彼時阿母才笑講：「知影是按怎逐擺攞愛恁共物件食予清氣矣乎？」

人講：「食米飯拜田頭。」經過這改，免人提醒，逐遍桌頂的飯菜攞會食甲空空，袂閣清彩抨捋。

你咧？敢會去娶著貓仔某？

編號 3 號

【家鄉个名產】朱淑琴原作

車仔行過鬧熱个都市，來到好山好水个莊下。白雪雪个雲在天頂遊啊遊，青溜溜个田坵連到山腳下，風涼沁沁仔，一陣陣仔个青草味鑽入鼻空，這就係佢个家鄉——臺灣个長壽村「關西」。講著關西，就會分人想著有名个「仙草」！

阿公阿婆戴在關西，阿公係煞猛个耕種人，屋下也有種仙草。嫩嫩幼幼个仙草，葉仔細細皮、有絨毛，矮矮仔無幾高，一大片仙草田，差毋多半年就做得收成，割下來再過放在禾埕晒，晒到燥絲絲，該就做得煲來食也。

「阿公，該草仔仰會安到仙草呢？」還細該下，盡想問著一個柄來擎个佢緊問阿公。阿公就摻佢講：「頭擺人做田事、行山路，日頭上煎下焮¹，晒到人頭暈腦疼、懶拐拐仔，恁堵好！毋知麼儕恁好心煮咧仙草茶，分人咁咁毋會發痧，人也精神起來，該怕係仙人送草來哦！還有一種講法：講仙草茶煮一鑊，攞兜仔煥粉攏攏啊，鮮鮮變醃醃，仰般恁大鑊？該怕係仙人來變過！故所『仙草』也安到『仙人草』。」

¹ 上煎下焮：音 song jien' ha' bed'；此指上有烈日當空，下得承受太陽的熱輻射。

仙草晒燥來煲水，清涼解毒人人愛。一大坵軟軟个仙草剝剝啊，加兜仔冰砵攞兜仔糖水，軟軟滑滑透心涼！日頭烈烈个熱天，食仙草最退火；冷天時節，寒風咻咻滾，冷到人嚟嚟掣，一碗燒仙草，紅豆、綠豆、番豆，芋圓、粉圓、細板圓共下食，燒氣衝天食到笑連連！滑溜个仙草，對喉嚨頭溜到肚屎肚，燒暖个感覺也流到歸圓身，實在還享受哦！

仙草也做得做鹹个料理，阿婆用仙草來燉土雞仔，加兜仔紅棗、甘杞，烏金烏金个雞湯，有特別錫人个味緒，看到人个口涎水就溶溶跌！這仙草雞湯分人補身體、有元氣，見擺佢就食到舐嘴攞鼻²哦！

時代緊進步，仙草經過千年百載無分人擢忒，顛倒還較受人歡迎！傳統市場、超級市場，全都有佢个身影。這下，最時行个手搖飲料店，仙草乳茶長透賣到淨淨空空！去到關西名產店，啊哦！還有即溶仙草粉、仙草麵條、仙草茶籐哩！

「一寸土地一寸情，千金難買故鄉情。」仙草毋單淨係客家人愛，還較係大家都知个好名產。實在講：天地精華在這草，清涼補肝又退火，冷燒鹹甜滋味好，關西仙草最係寶！想著家鄉个名產，佢就感覺歡喜又光榮啊！

² 舐嘴攞鼻：音 se' zoi liab' pi；食物美味讓人意猶未盡。

Milaedis ku pangcah

Yu mihcaan ira ku nipibuting nu Pangcah, misabinawlan a mibuting, nanu tu'as a serangawan a demak. U i amisay a Pangcah milaedis han. Yu i siwkulan a Pangcah mikumuris han, yu i sawaliyay a Pangch misacepu' han. U nu i amisay a Pangcah, yu matiya hen a matu'asay, maherek a miketeb tu habay, mitanam tu baluhay a turun nu habay sa, tayra i nanum mibuting ku niyaru'. Nu aniniyay tu, iaayaw nu nipitipus, tayra i tarawadaw.

Mibuting paleayaw a paekeng tu tireng a mitipus, anu aluman tu ku mikuliyay sakacaluway a mihibang, paketun han tu, i enemay a bulad tu sakatusa a pilipayan ku nipilaedis. Nu matu'asay hen yu a milaedis, ira ku nipalecapu nu tumuk tu niyaru' a milubang, misilsil tu demak, ira ku nipatatudung tu demak nu kasaselal. Nasaan mirasur tu ku babainay tu tabukud, cadiway, bubu, talabinan... tu sarepet nu sapibuting. U aayaw a remiad, miseper, mitabayar, mikali tu sadim ku kapah, sapieteng nu niyaru'. Tiya remiad maratar ku tumuk a mituktuk pabana', u beleng tunu niyaru' a tara i pibutingan, ira tu ku nipatatudung tu demak nu kapah, makateluc a selal, ira i babaw mieteng tu nanum, u babetuhan a selal, mipekpek tu sadim, u wama a selal, i rarem papulutan a pabubu, u matuasay a selal, palalungen

nu kapah i kakalahukan, misaparud, mikasuy, patala tu lamal. Matatudung tu ku kerah sa, sipakababaw ku nipasadim, dupuh satu ku alumanay a misapud, micadiway, mitabukud, ira ku runung, cuwang, atapa, nipahabayan, bukung, urang, ili, u lamlam tu maamaan a butingan.

Yu makaala tu tataakay a buting, caay kanca pilekal mapapaseneng, u tadababainay kaku saan. U nu tireng a nitabukudan, na i cengcengay a nikaalaan kumud han tu a milisimet a sapisisi.

Yu masisi tu buting, ira ku nu makatu'asay, u tataakay u alesu'ay. Kapahay a buting, sipasisi i matu'asay, pakayraen i mihcaan ku sisi, mahiniyay a nipasisis, midiput, mangudu, paka'ulah tu matu'asay, u kapahay a serangawan nu mita u Pangcah. Maherek a masisi tu buting sarumaruma sa a misaparud a malahuk makumud ku ngangasawan, yu terung nu nikalahuk patenas ku matu'asay tu mihakulungay a wawa, tatudung tu nipaka'ulah, u ruma satu miangang tu madupuhay a kapuh patayni i tapiingan a pakaen tu buting, mahaen haw ku kapahay a serangawan nu mita u Pangcah, "mabana' tu matuasay, midiput tu wawa". Salipahak sa ku niyaru'.

111 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【南勢阿美語】 國中學生組 編號 1 號

捕魚祭

以阿美族為例，每年收割稻子之前，均舉行捕魚祭，現在為配合上班族的假日，在六月份的第二個星期日舉行。

捕魚祭的來源：主要是祭拜河神或海神的祭典。男性年齡階級的活動。凝聚割稻前，準備換工的組合。

捕魚的方法很多，為表現整個部落，年齡階級的分工能力，用堵水的方式，各年齡階級都分配不同的工作任務，最後的魚獲全部集中，挑選大隻或上品的魚類，按年齡依次由年長者優先，表現敬老尊賢的文化特質。

O pisakaro'an

Pisakaro'an a lisin, o no Payrang a likakawa^ koni, caay ko no Yin-cu-min-cu a lisin, awaay i serangawan no mita ko matiniay a demak. Onini a lisin no Payrang i, mikiningay to demak i kafodifodan no 'orip naira, saka caay ka sawad naira a mirayray i 'orip naira, saka tangasa^ anini^ a makining maharateng no kalotamdaw konini a demak. Halokita o Pangcah a mikotod to mahaenay a lisin no Payrang i pisakaro'an.

Toya romi'ad, 8 folad 15 romi'ad no maomahay, toya dadaya^ malikat ko folad, salipahak sa ko tamdamdaw a malayna^ malakapotay a masa'opo^ i potal no loma' a mi'id'id to maamaan a malokakaenen. Nikaorira, mafokil kita maan saanay konini a lisin?

Ano sahecién no mita a miharateng i, pasifana'ay titaanan "karikec ko 'orip" saanay a paini konini a lisin i titaanan. So'elinay o nika rikec i 'orip no mita i, tada o kakalimelaan. Tinako sa:

I cecay a paro^ no loma' ano papinapina^ ko malikakaay ano marikec caira i masatamdaw ko cecay a laloma'an; ano paytemetemek saan ko malikakaay i cecay a paro^ no loma' i, o mamalasawad ko rayray no to'as,

ato mapakangodo^ ko malinaay, mamalikaf no finawlan ko matiraay a parod.

Itini i picodadan i, o kakalimela:an to ko nika "rikec" hananay, tinako sa, ano malalifet a mimali^ ko kasacefacefang no mitiliday, ano caay ka lacecay ko faloco' a marikec i, caay ko mamalowid ko sasi'ayawen a milifet a mimali^. Ano sapilowidaw a milifet a mimali^ i, deng o nika lacecay ko faloco' a marikec ta malowid ko sasi'ayawen a milifet.

O malikakaay i cecay a paro^ no loma', ano eca^ mitiliday i picodadan a sito^, o nika rikec naira i tadakakahemekan no mita. Mangalef kono niyaro' a nika rikec! Marikecay a niyaro' ano o maan to ko demak i, mafana' a masasidama^ masasipa'ayaw, samatiya saan o cecayay ko loma'. O mahaenay a niyaro' i, o ka'inalan malipahak ko po:long no finawlan tona marikec ko niyaro'.

中秋節

中秋節是漢人習俗，在我們的文化中沒有這樣的節慶。這項習俗在漢人文化裡不斷延續，如今連我們原住民族也參與其中，開始慶祝中秋節。

晚上月亮懸空格外的皎潔，親朋好友團聚烤肉，在歡樂之餘卻不知道「中秋節」這習俗的意義是什麼？當我們很認真去想的時候，這個習俗的精神目的是團結。是的，團結是我們生活要學習的功課。

一個家庭兄弟姐妹之間如果團結，則這個家庭必和樂融融；兄弟姐妹之間若是各行其是，則這個家庭必定連先祖傳承的一切都會崩解，並使親戚蒙羞無光，同時人們會瞧不起這樣的家族。

其次，在學校裡「團結」便是非常重要的功課。比如說，一個球隊倘若無法同心合一，如何能戰勝對方呢？如果要戰勝對方，只有團結起來，才能戰勝對手。

不論是兄弟姐妹，亦或在學校，「團結」都是一個相當重要的課題。而「團結」對於部落更是一件要事。一個團結的部落會懂得互相服侍、互相禮讓，人們在這樣的部落裡生活必定和諧安樂。

Mitalakal

Itiya ho mitatooray to faki malingad talatokos mitalakal ko mama ako.
Saka fana'ay miteli to tilo cingra, ano pahanhan ko tamina a mifoting,
pararid cingra tayra i tokos a mitalakal. Ano ci tama' minokay cingra
nanitokos, caay kanca mitahidang to malinaay a komaen to tama' ningra, o
sowal no mama ako, aka ka 'idi to tama' no miso a pakaen to fiyafiyaw saan
cingra.

Ccay a romi'ad, mitahidang ko mama i takowanan, makahi kiso mitoor
takowanan talatokos miteli to tilo haw? saan cingra. Pakatengil kako, wata
ko lipahak no faloco' no mako. Pacerem mipalal takowanan ci mama,
maherek a maranam malingad to kami talatokos, tangasa i patelian to tilo,
pasifana' cimama takowanan to samaanen a miteli to tilo ta matalakal ko
a'adopen. Nengneng han ci wama, sanengneng nengneng saan to todong
naikoran saripa' no a'adopen a romakat, ta pasowal takowanan,
onini maripa'ay no fao a masalalan, o 'edo, o fohet, o ngarap, o koyo, sa
cingra a pasifana', ma'araw ningra ko faelohay ho a masapi'ay a lawilaw,
wa! o fafoy koni saan.

Misatapang to ci wama pateli to tilo ningra, saromaroma sa ko piteli
ningra to tilo, ira ko mamangay a waya, o sapitalakal to ngarap hoca o fohet
saan. Pateli aca to ta'akay a waya sapitalakal to fafoy saan. Pinaay ko
miteli'an ningra? caay ka sa'osi no mako, o 'deng ka roray no wa'ay ko
kafana'an no mako. Caay ka sowalen no mako mato mafana' cingra,
pasowal sa, maedeng to ko pateli'an no mita a tilo, misakahok kako to
sakalahok no mita saan. Mahelek malahok pasifana' cingra takowanan a
pateli to sapitalakal to tolok, tanamen ako a pateli to lalima a talakal,
maherek ta minokay to kami malikelon nani tokos.

Ira ko tolo a romi'ad ko pitatala no mako to pitahidang no mama,
tamalingad aca kami talatokos a milido. Tangsa kami, ira ko tama' ni mama
to ngarap ato fohet, o roma matalakal ko koyo, oya sapitalakal to fafoy caay
ka tefing no a'adopen, pasowal ci mama, o fafoy mafana'ay to sidet no
tamdaw, ano caho ka lasawal ko sanek no sidet no tamdaw, caay katalakal
saan. Liso'en no mako koya miteli'an no mako a tilo to sapitalakal to tolok,
awaay ko matalakalay.

放陷阱

小時候，我爸爸常跟隨他的舅舅到山上放陷阱，所以他很會放陷阱。當他出海回來，就常常上山打獵設陷阱。有帶獵物回來時，總會叫親友們到家吃，爸爸常說：「不要吝嗇你的獵物給鄰居吃。」

有天，爸爸讓我隨他山上去放陷阱。爸爸教我如何設陷才可能有獵物。爸爸看著獵物走過的痕跡，教我分辨老鼠、松鼠、果子狸、山狸…等足跡。爸爸看到新踩斷的姑婆芋，告訴我是山豬的足跡。

爸爸放了各式各樣的陷阱，細的鋼絲是獵果子狸或松鼠，粗的鋼絲是獵山豬。爸爸好像知道我腳酸好累，說著：「陷阱夠了，我們準備中餐。」午餐後，他教我如何設陷獵山雞，我嘗試著放了五個陷阱就下山回家。

三天後，我們上山去巡陷阱，到了設陷的地點，爸爸有獵到果子狸和松鼠，有的是山狸。那為了獵山豬的陷阱都沒有動靜，爸爸說：「山豬的鼻子靈敏，人的氣味沒有消逝是不可能中陷阱。」我也去看我設的陷阱並沒有山雞。

111 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【太魯閣語】 國中學生組 編號 1 號

Wacih emptsamat laqi bilaq

Emptsamat laqi bilaq ka Wacih, yaasa emptsamat bi ka tama na, niqan bi bhring tmsamat ka hiya, spruun bi kana seejiq alang, mmowsa tmsamat brah na siida ka emptsamat kska alang o, ida miyah sapah Wacih peeru bhrinhg tama na.

Mkmtqnay tama musa tmsamat ka Wacih, kiya ka kiya ni rmngaw ka tama “Bilaq su ka isu na, dhuq ka jiyax do ida misu dsun dgiyaq mseupu knan musa tmsamat wa!” Wana nak dowriq qmita tama wada steetu elug dgiyaq ka hiya ni snhiyun na ida empniqan kingal jiyax empdka tama maa emptsamat niqan bhring ka hiya, kiya ni thiyi bi kari tmaan ni mdrumut bi smluhay tnegsa tmaan quri euda tmsamat ka Wacih.

Klaun Wacih kana ka quri saw gaya tmsamat, yaasa wada tgsaan bi tama “Smeeliq gaya ni ini pgaya ka seejiq o, ana asi usa bbuyu, musa nak psdngu бага na, ki saangal na lamus ni sknarux niya uri.” “Tai saw hmut sskiya ndaan na bbuyu, tgkala mhraw samat o, kika balay bi snaw” rmngaw duri ka tama, “Ana yaa miyah paangal bhring tmsamat knan ka dseejiq alang o, nasi ini kdrumut musa ksaan, ini kla knsan smsamat, ini na klai ka tuqir smsamt do ida aji empaangal smsamat wa!”

Quri tgsaan tama o quri kklaan smsamat ka ki kuxul bi Wacih.

Quri bowyak ga, nasi liyus nrungan kana ka dxgal o ida niqan bowyak kida, nasi mnegtumun ka dapil na, kal bi tnburux ni liyus qnyutan waqit na ka gamil qhuni ni pusu qhuni do, ida knthuk kida.

Quri mirit ga, nasi wada tqitan ka spriq siyaw hrus aji uri o siyaw dowras o, saw ka rnabaw sruhing ga, duri ni niqan lala bi quci mirit ga kska buyu do, ida mrmirit kida.

Mowsa tmsamat ka tama siida, tghuy bubu tgseesu mniq sapah tmaga tmaan ka Wacih, tai saw empaangal lala smsamat dhuq sapah ka tama, tai saw maa emptsamat niqan bi bhring hici ka hiya uri ni mseupu tama rmuyuk, maduk, qmburang ni pha gasil.

Rmngaw duri ka tama “Tmsamat ka emptsamat ga, murug gaya tmsamat, kika aji smeeliq suyang bi rnaaw ida nkiya.” saw nii kari o ida tgamil mniq ruwan qsahur Wacih.

小小獵人 Wacih

Wacih 是個小小獵人，他的父親是真正的獵人，有獵靈，受族人尊敬，部落的獵人打獵前定會來恭受他父親的獵靈。

Wacih 很想跟著去打獵，父親說：「你還小，等時機成熟一定帶你一起去。」他只好目送父親往山走去，並相信有天他會像父親一樣成為擁有獵靈的獵人。

有關獵人的禁忌 Wacih 全都知道，因為父親說：「違背習俗規範的人，入山狩獵只會空手而歸，也會因此意外受傷及無故生病。」「能敏捷地在獵場上追捕獵物者，才是真正的男子漢。」父親說：「雖族人們都前來受傳獵靈，但若不勤於到獵場，一樣不會獵到的。」

Wacih 最喜歡父親教導如何辨識獵物。若地面被挖翻就是山豬的跡象，若腳印為圓形，單獨一隻且樹上有獠牙切痕，那就是公豬。

若陡坡或岩崖旁的草被啃食，尤其是山蘇的嫩芽，草叢間有山羊大便，則表羊群出沒。

父親去打獵時，Wacih 都會在家靜靜等待父親滿載而歸，希望將來也能擁有獵靈跟父親去打獵。

父親說：「獵人打獵，遵守習俗規範，勿破壞美麗山林。」這句話深植在 Wacih 的心裡。